

וילט ואשתה

היא הקדימה את זמנה
בכתיבה על תשוקה בין
נשים, זכתה לתמיכת
סימון דה בובואר וחיתה
חיים סוערים ומiosרים.
שנני סרטים המוקרנים
עתה בפסטיבל חיפה
פורשים את קורותיה
של וילט לדוק, שהיתה
לאイיקון של התרבות
ההומו-לסבית

וילט לדוק, 1970
בserie של אסטר
הופנברג. 'אן ד'נה
התפעל

נירית אנדרמן

ה' שהצמידו לה את הכינוי-
"הסופרת הצרפתיה הלא-
ידועה הגROLAH BIYOTR" נולדה
מחוץ לנישואים למשרתת
צרפתייה, סבלת מהעורכה עצמית נזוכה,
חיתה שניים בעוני, ולמרות חיפושה הבל-
תי-פוסקים אחר אהבת אמת - בקשר נשים
ובברים כאחד - התקשתה למצואות.
המחלוט והיחיד שמצאה ווילט לדוק לאورد
חיה היה הכתיבת. היא הייתה סופרת בעי-
לת סגנון ייחודי, עיקשת ולא מתפשרת,
שסירה להיכנע לדוחות הרבות שספוגה,
זהן במישור האישׁי והן במשור המקצועי.
ואולם, למורת הכל, נקوتת או ראת
הപיעעה מעל של המכשולים והקשיים
שעמדו נאלצה לדוק להתמודד מஸך
השנים: מי הייתה האינטלקטואלית
המעורצת ביותר בזמנו באותם ימים,
סימון דה בובואר, נמלאת הערכה לכלי-
שרון הכתיבה שלה פירוש עלייה את חסותה. דה
והחליטה לדרוג קבוצה קבוצה
בובואר אידינה ללווק קבוצה קבוצה
שאפשרה לה להתפנהות לכתיבת, קראה
את כל כתבה, העירה עליהם את העי-
רותיה ולא נטה אותה גם כשהזאות
הספרים בذرפת הפנו לה גב.

את ספרה הראשון, "Asphyxie",
פירסמה לדוק ב-1942 בהוצאה גאל-
מר, והוא ייכה אותה בשבחים מפחים של
ואן פול סארטר, ואן ז'נה וואן קויק-
טן, לא פחות. אבל 12 שנים לאחר מכן,
כשהגיעה להוצאה גאלימר את ספרה
"Ravages", היא ספגה תגובה מודבי-
רכת. חילקו הראון של הספר, שהיה
בעל יסודות אוטוביוגרפיים, פרש סייפור
אהבה שופע תשוקה בין שתי תלמידות
פנימיה, ואף שרה בובואר קראה את
כתב היד ונתקה לו את ברכתה, בגין-
ליימר החליטו לגננו את החלק הזה. הם
נרתעו מתאיורי התשוקה הנזועים של
אהבה חד מינית וחשו שפרסום הספר
באווירה השמנית בذرפת של אותה
תקופה עלול לעורר לא רק ביקורת עזה
אלא גם תביעות משפטית.

הספר פורסם לבסוף בגרסתו המזו-
נרת, אבל לדוק סירכה להשဖיל ראש
ולקבל את גור הדין בהכנעה. בסי-
פרה האוטוביוגרפי "La Bâtarde" (הממו-הה), שראה אור ב-1964-1965, היא
התעתקה לכלול קטיעים מתוך אותו
טקסט שנגנה. את "הממו-הה" היא כתבה
קורגיל בסגנונה היישי, האמייך והחשפני,
דובובואר חתנרכה הפעם לכתיבת בעצמה
הקדימה לספה, והוא נהפך עד מהרה לרלב
מכה, שזיכה סוף סוף את לדוק בפרסום
ובהכרה רחבה. בעקבות זאת התאפשר
לה בעבור שנתיים להוציא לאור אותו
טקסט דחווי ומציגו מהעשור הקודם,
כגובלה עצמאית שנשאה את הכותרת
"תרוי ואיזבל".

סם של סופרים אחרים. היא היתה למלשל האשה היחידה ש'זונה העז'יך את כתיבתה".
מהסדרת עולה דמותה של לדוק מהדרשנית ופזרצת דרך מבחינה ספרותית. אחת מהחוקיות הספרותאיות. אחרות המתראיאיות בו, אנאים פרנץ, מתיחסת למושל בברירה ואופן שבו לדוק מגשת בספר "הה" "תרו" ו"זובל" אחר "דימויים שאינם קיימים" ואחר שפה שאינה קיימת. השפה כולה היתה שיכת אז לכותבים גברים. כל הכתיבה על מיניות תמיד נעשה מנוקדות מבט גברי, וכך היה עלייה לה-מציא את הכל. היה עלייה לפצח את השפה החדש ובמידה מסוימת לבלתק את בתוליה של השפה האנתרופית, וגם של הספרות, כדי להוליד את הכתיבה היזאת, שה-כלילה לפזר למחוזות חדשין".
כיצד קרה שרודוקא "הממורה", ספרה האוטוביוגרפי, הצלlich במקומם שקורמי נכשלו וויכח אותה בחכרה הרוחבה שתמיד ייחלה לה? בספר הזה היא אמנן חזרות על ציפורדים רבים שכבר הופיעו בסדרים קודמים שלה, אבל הפעם

לדוק ודה בובואר
לא היו נאבות,
אומרת הופנברג.
לדוק היהת
מואהבת בה ואפילו
ニシסתה לנשקה
פעם, אבל זה
בובואר הבהיר
לה: "חייבים נמצאים
במקום אחר"

לא השיכה לה אהבה. "הן מעו'ם לא היו נאבות". לדוק היהת מאוהבת בה ואפילו נסתה לנשך אותה פעם, אבל דה בוכואר הבהיר לה בו במקומ: "ח'י נמצאים במקום אחר", מספירת הופנברג. "היא שומרה לה שתתמודך בה כסופרת, צבל הבהיר שהפנטזיות של ולווק לחולטין אין נוגעות בה". בפועל, מציינת הופנברג, תי- קדרה דה בוכואר כמוינו מו"לית כל כתבה, העירה את העורותיה, יציצעה תיקונים, דאגה שמוכי- תה הפרטית תרפיס את כתבי

העכמתית", אומרת הופנברג. מכיוון שלודוק היתה ילדה לא ווקית, היא תמיד הרגישה עצמה אָרְדוֹזִיה, היה לה צורך עז להשתין, והכתיבתה הייתה בעוריה ודרך כבוש עצמה מוקם בחברה". לדוק סירבה להכיר במוסלמים שהפרידו בין מעמדות חברתיים שונים, לא כיבדה אנשים בגלגולם וממיד השה צורך לנוקם בה- רה על האופן שבו החיהسو אליה, ואורך השנים בגלגול הייתה מזורה, עצינית הופנברג. "הייא אמַן מה לה לדה בובואה, 'סכל של' הו אַמְהוֹת של', זו אַני', אבל למעשה

פתחותם באלה, וחוץ מזה, גם
השתלבותם מסקוננו הכתיבה שלה.
כך שמיד התחלתי לקרוא את כל
ספריה, וכשגיליתי שמדובר לא
בשו סרט עלייה, ישבי והתחלתי
כתבו את התסריט".
את סרטה "וילוט לדוק, בחיפוש
אחר אהבה", שיצרה בשיתוף המ-
ייקה הישראלית-צפטיה יעל
ווגול, עיבבה הופנברג ברוחה של
דוק (1907-1972). היא לא הג-
ילה את עצמה לתיאור ליניידר-
טל קורות חייה של הסופרת,
לא נעה בין מרויאנים שונים
סיסיפקו לה פרטימ מגוונים על

דמותה הסגונית של לדוק, הקשר הקורוב בינה לבין סימון דה בובואה, ההתנכליות החזרות של הממסד הספרותי. בצדפת אלה וסגןון הכתיבה הייחודי של עומדים במרכזם של שני סדריטים שנוצרו השנה בצדפת ומוקרנים בימים אלה בפסטיבל הסדריטים חיפה: "וילט לדוק, בחיפוש אחר אהבה" שיצרה אסתר הופנברג, סרט תיעודי שהוקרן לשושם, מנסה לשרטט את דמותה דרך ראיונות עם אנשים שוכנו לה-כיד אותה ואת יצירתה. "וילט" בביומו של מרטין פרובוסט, סרט עלילתי על חייה שהוקרן בכורה בפסטיבל טורונטו, יוקרן בחיפה היום ומתח.

וופנברג. אהבה נכזבת לסימון דה בובואר צילום: רמי שלוש

היא עושה זאת מפרנסקיטביה
שונה", אומרת הופנברג; "בעיקר
- הזמנין השנתנו בשנות ה-
60- פתאום היה בצדפת מקום לדרכו
מוניות כמו בריז'יט ברדו ולטרא
בות הרוקנרוול, ובעיניו לדוק היתה
במונן מסוים דמות של רוקנרוול
אליה היו הימים שבהם נשים החלו-
סוף סוף להשתחרר והחזרה הנפה-
כה יותר פתוחה כלפיה.

"בנוסף לכך, לדוק כתבה בס-
פר זהה על ילדים שנולדים מחוץ
לニישואים - נושא שעד אז נשמר
תמיד בסודיו סודות אף כי התו-
פה הזאת הייתה נפוצה מאור-

ועל מצבאה האומלל של האשה
הדורות חופש משלה, נושא שנ-
עשה פופולרי מאד באותה תקופה
פה. וכמוון, סיבה נוספת לכך
זהות היא דה בובואה, שהסבירה
סוף סוף לתמוך בלבד בפומבי
ולא רק בחדרי חדרים, וכתבה
את החקמה לספרה. אני מינהה
שהשלילו של כל אלה הוא שוי-
כה אותה בסופו של דבר בהצלחה
שהיא היתה כה ראייה לה".

בדיד הסופרים ואת אלה העבירה
הוזצת גאלימר. היה זו דה
וובואר שהציגו לדוק ב-1964-
קלרויא לספרה האוטוביוגרפיה
שם "המורה".

ואז באו הסיקסטין
"במשך השנים נהפכה לדוק
ילדמות איקונית בתרבויות העולם-
לכנית, הרבה בזכות ספרה 'תרז
אייזבל', שהיא תיאור ייחודי של
יפפור אהבה ראשונה בין שתי
שים", אומרת הופנברג. "על מנת
אתה, ספרים אחרים שלא, כמו
משל ' Ravages ', קשים מאוד
לקראיה בגלל הסגנון שבו נכתב-
ו. סגנון הכתיבה של לדוק היה
ייטי, היא הרבתה להשתמש במ-
טאפורות, והנרטטיב בספריה אך
עם לא היה פשוט, אלא ציית
הגיגון הנרטטיבי הייחורי שלו".

סגןנו הכתיבנה זהה היה אחד
אגודמים לכך שלדוק נאלצה לה-
נות שנים כה ארוכות עד שוכנה
הכרה אמנויות, מערכה הופנ-
ברג. גודם נסף לכך היה השמר-
נות של התרבות שבה חייתה: "היא

תשובות

1. זה ספר אלילי מוחלט.
 2. "מעולם לא פגשתי אדם
ששנאנא את היהדות כמו
בנ' גוריון".

הנאמנים כאשר כהרים כתבו עליהם
ז'אן ז'נה למישל – אבל לא כשי-
שים העוז לעשויות זאת. עם זאת,
ודוק היהת סופרת של ספרי:
או ומעולם וכתה להערכה מז'

היא לא היתה עד כדי כך אומללה כדי שתיאירה בספרים שלה. הדיה היתה אשה מצחיקה מאוד וידיה עזה ליתנות מהחיים, גם אם הדונה טיפוס שהיה בלתי אפשרי לחיות לצד. היא היתה פרגונאית, סביה לה ממחלת נפש, היתה טיפוס קשה מאוד, ובכל זאת הצלילה לרוכש חברים קרובים. דה בובואה, לדעתינו, נהפכה לתחליך אב ואם בשביבה". בסוגרת נתיניתה של לדוק לה מושפעים לסרט גוון פיטוי.

"סיפור החיים שלה היה שמה לא שמה בעת ובזונה אחת. היו הילדות לא מאושרת, מערוכות חסמים קשות, נישואים שנכשלו,

אסטר הופנברג:
”גם לי הייתה בעבר
התנסות מינית עם
אשה, וזה היה הסוד
שלי. התפעמתי
מהפתיחות ומהכנות
שבהן היא כתבה על
האפשרות לאחוב
נשים וגם גברים,
על החופש הזה
שהיה לה”

ואהב בכלתי אפשרי, היחסות
ינוינה בין דה כובואר חוגה מב'
ויניתה מה מאד מיתשי עבדה
אפקזועיים לבכה לרוק התאהבה
איןטלקטואלית הרשימה
ואיאמיצה אותה, אבל דה כובואר

הספר, ישבתי לクリוא אותו ואו
מצאתי את עצמי שוב נרגמתה",
היא נוכרת. "הפעם זה קרה מפני
שחור כדי קריאה הרגשית, 'היי,
זאת אני, היא מדברת עליי' גם לי
היתה בעבר התגנות מינית עם
אשה, ומאו ומעולם זה היה הסוד
שלו. לבן בקשרראי את הספר של
לדוק התפעמתי מהഫתיות ומה-
כנות שבהן היא כתבה על האפשר-
יות לאחוב נשים וגם גברים, על
החופש שהוא שניה לה. וזה היה כל
כך חשוב בעיני, כל כך מרשים.
אני חשבת שאFIELDו קצת קינאיות
ביכולת של דבר על זה בכנות

בין אומללות לשמה
ב-2009 נתקלתי בפסטיבל
בפאריס בקטע ארכוין מצלום
של ראיון עם לדוק, ונדהמי^ת
מי מהפתחות ווישירות שבוחן
דיברה על עצמה, על הבודדות
שללה, על העובדה שהיתה לא
מאושרת ועל מחלת הנפש שללה.
היא נגעה כי עמוקות", מספרת
הופנברג בראיון שהתקיים בסוף
השבוע בחיפה. "עד אותו הרגע
הכרתי את שמה אבל לא מע-
בר לך, ופתאום מצאתי עצמי^ת
תויה כיצד זה יתכן? הרי ספרי
רדה 'ummorah' וכיה לפירסום גודל'
בשנות ה-60, והיא נשמעה לי
معنىינית להפליא".

בשנה מוקדמת מזו, בראשה, נספחה באהו יומם לבכיתה, ממשיכה הębמאית הצעירפתיתיה, סיפר לה בנה, שלמר ספרות באotta העת, כי בדיקן קרא את "Ravange" ספרה של לודוק מצאתי את עצמי שוב נדרמת", היא זוכרת. "הפעם זה קרה מפני שתוך כדי קריאה הרגשית, 'היי, זאת אני, הייא מדברת עליי' גם לי הייתה בעבר התנסות מינית עם אשה, ומאו ומעולם זה היה הסוד של. לבן בשקאותי את הספר של לדוק התפעמתי מהഫתיות ומה-כנות שבחן היא כתבה על האפשרות לאחוב נשים וגם גברים, על החופש הזה שהוא לה. וזה היה כל כך חשוב בעיני, כל כך מרשים. אני חשבת שאפילו קצת קינאיתי יכולת של לדבר על זה בכנות